

REHABILITAČNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

INÍ
TELK
CELK

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

ÚVOD

Odborný tým pracovníků (speciální pedagog, logoped, krajská koordinátorka poruch autistického spektra, fyzioterapeut, učitel) Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o.p.s. se aktivně podílel na základě svých odborných zkušeností a poznatků z praxe na tvorbě pracovních listů a metodických příruček pro výuku čtení, psaní, počítání, tělesné výchovy, smyslové výchovy a věcného učení. Dále byl vytvořen metodický celek pro práci s žáky s poruchami autistického spektra a výukové programy pro práci s interaktivní tabulí.

Pracovní listy a metodické celky jsou určeny pro vzdělávání žáků v základní škole speciální, které plně respektují individuální potřeby této cílové skupiny. Svým tématem zpracování a koncepcí nabízí učitelům metodický postup a hrové náměty při vzdělávání žáků v základní škole speciální.

Některé metodické celky např. Metodiku tělesné výchovy a Metodiku poruch autistického spektra, je možné využít i při individuální integraci žáka s handicapem v běžné základní škole. Zejména se jedná o zajištění nezbytných podmínek pro integrační proces, návrhy organizace vlastní výuky, úprava pracovního místa při výuce, vhodné pohybové hry a sportovní aktivity a jiné.

OBSAH

Činnost s prvky bazální stimulace

- PL č. 1 Pozdrav
- PL č. 2 Zahrajeme si na housenku
- PL č. 3 Zahrajeme si na krtka v pelíšku
- PL č. 4 Doteky pampeliškového chmýří
- PL č. 5 Jako ptáček v hnízdě
- PL č. 6 Vnímáme své tělo
- PL č. 7 Somatická stimulace povzbuzující
- PL č. 8 Kolébáme se ze strany na stranu
- PL č. 9 Odpočineme si
- PL č. 10 Hrajeme si v relaxační místnosti
- PL č. 11 Společné cvičení na trampolíně
- PL č. 12 Můj kamarád pes
- PL č. 13 Hrátky s míčem
- PL č. 14 Kartáčování
- PL č. 15 U maminky

Postup méně náročnějších činností

- PL č. 16 Zvonek (pozvání, třídění)
- PL č. 17 Zimní vločka – výt. tvoření
- PL č. 18 Kapr – vnímáme změny
- PL č. 19 Jak voní vánoce
- PL č. 20 Vyzdobíme si třídu
- PL č. 21 Cibule – vnímáme hranice svého těla
- PL č. 22 Výtvarné tvoření
- PL č. 23 Teplá lázeň – vnímáme teplo,...
- PL č. 24 Hrajeme si s papírem
- PL č. 25 Hrajeme si s barvičkami
- PL č. 26 Manipulujeme s předměty
- PL č. 27 Masáž ořechy
- PL č. 28 Vnímáme teplo a vůni
- PL č. 29 Vnímání zvuku při pohybu
- PL č. 30 Vnímáme chlad
- PL č. 31 Bílá peřina – vnímáme tělo
- PL č. 32 Třídíme ořechy a šišky
- PL č. 33 Stopy – výtvarné tvoření
- PL č. 34 Maska – výtvarné tvoření
- PL č. 35 Hrajeme si s prstíky
- PL č. 36 Hrajeme si s čepicí
- PL č. 37 Podívej se, jak se třpytí

Náměty činností časově náročnějších

- PL č. 38 Když se zima zeptá
- PL č. 39 Šípkové čarování
- PL č. 40 Spíž pro ptáčky

METODICKÉ POKYNY

Naše pracovní listy jsou určeny každému, kdo chce s žáky pracovat ať ve škole či doma a slouží jako možný zdroj nápadů. Pro lepší orientaci je členěna do čtyř celků podle ročních období. Toto členění je pouze orientační a náměty pro činnost lze realizovat kdykoliv. Některé se podaří a některé nikoliv, některé lze zjednodušit či naopak je učinit složitějšími.

NĚKOLIK POSTŘEHŮ PRO PRÁCI:

1. Vytvořit žákovi takové podmínky, aby se cítil dobře:
 - napolohování žáka, změny polohy, střídání sezení a ležení, bazální stimulace,
 - pravidelný příjem tekutin, příjem jídla,
 - příjemné podnětově bohaté prostředí,
 - pravidelná výměna plen, očista těla.
2. Navázat kontakt – oční, dotekem, oslovením.
3. Rozumět žákovi: většinou nekomunikují verbálně, přesto nám svým způsobem sdělují, že něco potřebují, něco slyší, vidí, cítí, že něco mají. Jedná se o naši empatii, o své vlastní vnitřní zklidnění tak, abychom byli schopni vnímat i sebemenší změny chování u žáka, intonaci hlasu, mimiky v obličejí a dokázali poznat, jestli je žák spokojen, nespokojen nebo jestli ho něco bolí či nemá svůj nejlepší den.
4. Znat žákův zdravotní stav (celkový i aktuální).
5. Spolupráce s rodinou, která nám objasní žákovo chování a společně si řekneme, co je pro žáka nejlepší:
 - pravidelné společné skupinové rodičovské schůzky, kde se sejdou všichni, kteří se žáky pracují (učitel, vychovatel, asistent, ergoterapeut, fyzioterapeut, logoped) společně s rodiči,
 - zde je prostor k řešení všech situací, problémů, představ,
 - návštěva žákova rodinného prostředí a seznámení se s ním.
6. Respektovat žákovo tempo a přizpůsobovat činnost jeho momentálnímu zdravotnímu stavu (může se v průběhu dne měnit).
7. Střídat činnosti – pozornost bývá krátkodobá, hledat nové a nové způsoby, jak žáka motivovat a hledat nové a nové způsoby, jak jednu činnost dělat 100x jinak, vymýšlet takové činnosti, aby je žák zvládl sám či s naší pomocí.
8. Cílem činností je zprostředkovat žákovi vjemy ze svého těla a stimulací vnímání organismu mu umožnit lépe vnímat okolní svět a následně s ním navázat komunikaci.
9. Vytvořit takové podmínky, aby žák zažíval pocit bezpečí a jistoty.
10. Poskytované podněty musí být vhodné a individuálně strukturované.

NĚKOLIK POSTŘEHŮ PRO VLASTNÍ TVOŘENÍ:

1. Texty a obrázky si upravíme podle potřeby (zvětšíme, zmenšíme, namnožíme).
2. Ne vše se vždy musí podařit.
3. K námětům se můžeme kdykoliv vracet (bez ohledu na roční období).
4. Náměty činností můžeme libovolně vybrat, rozpracovat a podle potřeby upravovat, doplňovat.
5. Pracovní listy obsahují činnosti méně náročné i složitější, postupy i náměty těchto činností.
6. Snažíme se co nejlépe přiblížit dané téma – názornost, smyslový prožitek.
7. Pomůcky označené včelkou plní funkci alternativní a augmentativní komunikace, kterou užívají naši žáci s narušenou komunikační schopností.
8. Použití těchto pomůcek slouží jako zpětná vazba, že se žáci aktivně účastní a činnost pochopili.
9. Pracovní listy označené tužkou slouží k vlastní tvořivé práci s žáky.

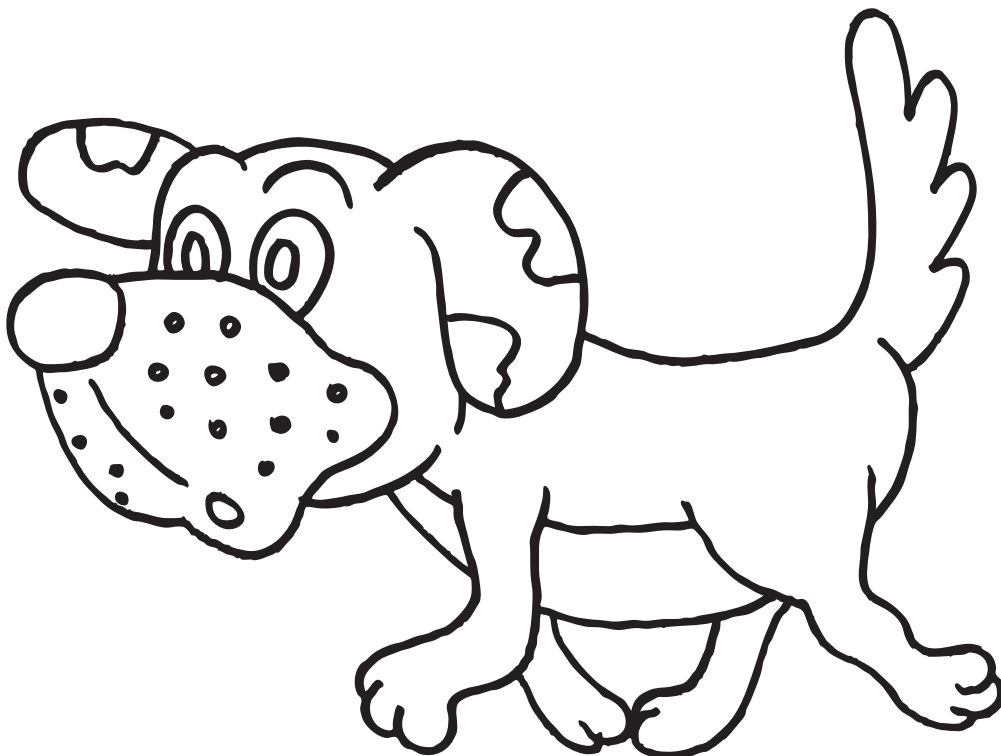

Pozdrav

Když se kočka s kočkou sejde,
na pozdrav hned zamňouká.
Pejsek zase párkrát štěkne,
medvěd brum brum zabrouká.

Já to taky takhle dělám
i když trochu jinak jen.
Řeknu třeba: Ahoj, ahoj ...
a těm velkým: Dobrý den.

(Jindřich Balík)

Postup činnosti:

1. Učitel si předem domluví s rodiči žáka, jakým dotekem ho bude zdravit.
2. Tento dotek je velice důležitý. Učitel jím dává najevo, kdy začíná a končí jeho přítomnost u žáka a činnost u něho. Nepochází tím u žáka k pocitům nejistoty, strachu či leknutí.
3. Vhodným místem je ruka, případně rameno nebo paže.
4. Dotek je zřetelný a přiměřeného tlaku.
5. Všichni, kteří s žákem pracují, tento pozdrav dotekem respektují.
6. Je vhodné umístit kartičku se záznamem tohoto pozdravu na viditelné místo v blízkosti žáka a umožnit tím všem v okolí tento pozdrav používat.

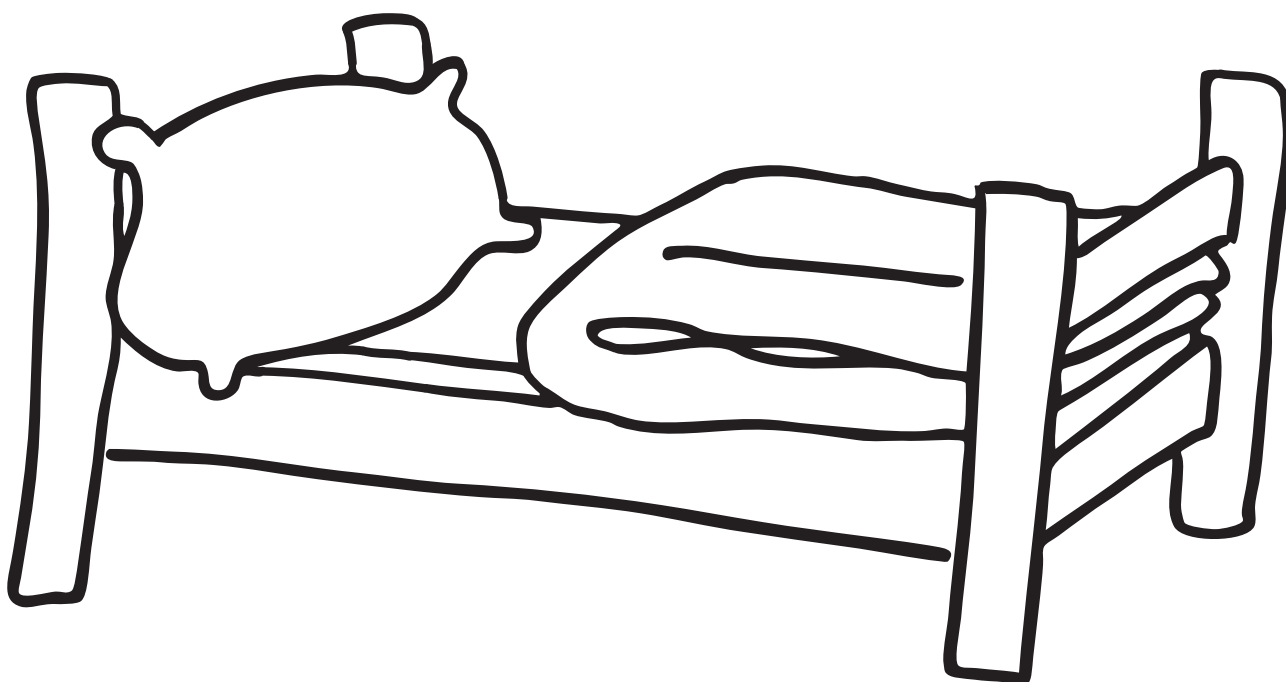

Zahrajeme si na housenku

Mazlíček

(Jan Grujbár)

Noci černé, té se bojím,
tmu já nemám rád,
u maminky pod peřinou
radši budu spát.

Pomůcky:

- o Matrace
- o Prostěradlo nebo deka

Tato poloha umožňuje zprostředkovat vjemy ze svého těla, pocítit hranice svého těla, zklidnit se.

Postup činnosti:

1. Učitel předem domluveným dotykem pozdraví žáka.
2. Učitel si připraví prostěradlo a žáka na něho položí.
3. Učitel podloží hlavu polštářem.
4. Horní končetiny položí na hrudník žáka.
5. Žákovo tělo v poloze na zádech zavine učitel do prostěradla nebo deky.
6. Žák musí mít možnost se z této polohy vymanit.
7. Žáka neustále sledujeme.
8. Učitel ukončí stimulaci domluveným dotykem.

Zahrajeme si na krtka v pelíšku

Krtek

(Josef Kožíšek)

V sametovém kabátu,
v každé ruce lopatu,
vyšel krtek na zahradu,
do fial a salátu.

